

L'ESQUELLA

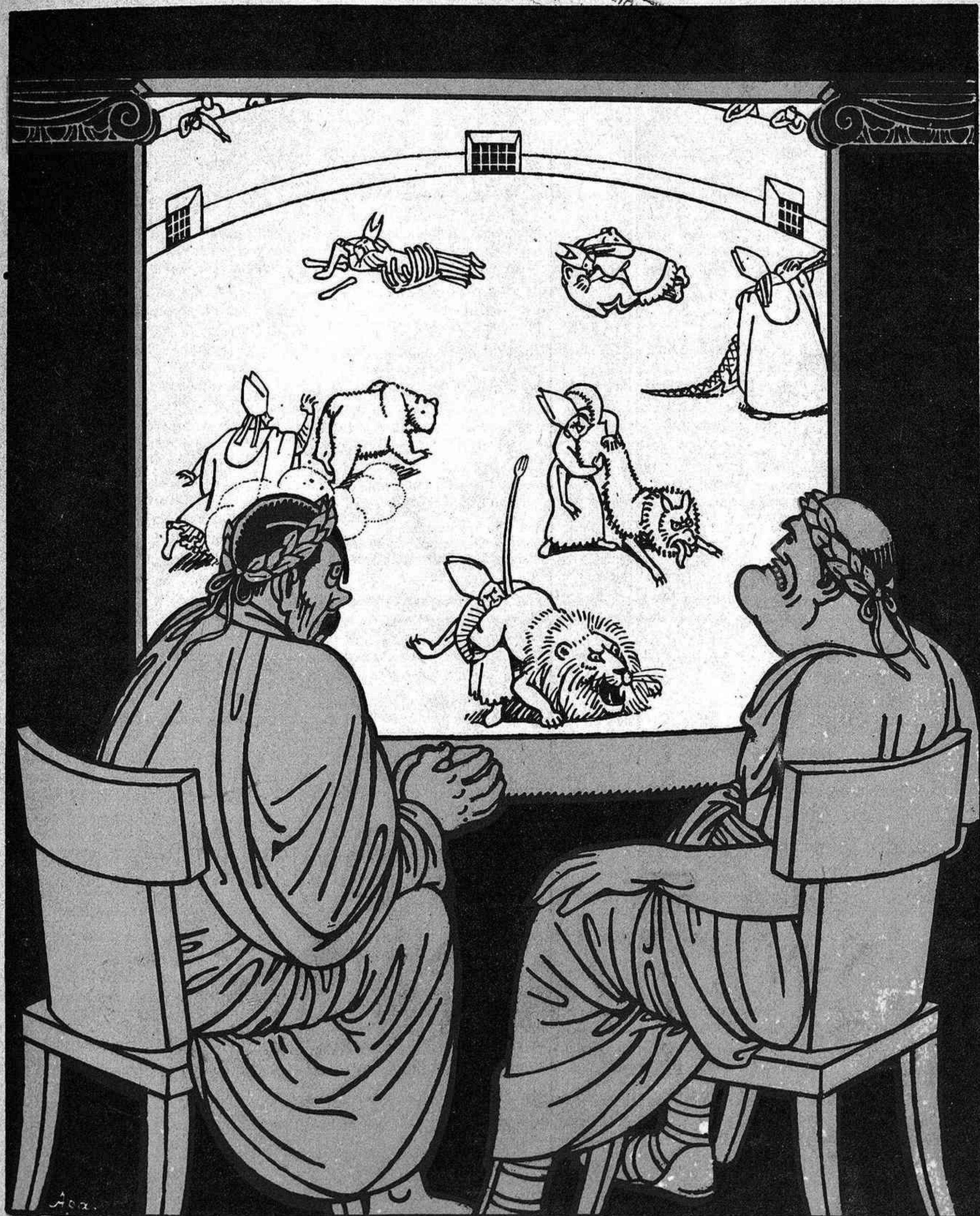
DE LA TORRATXA

REDACCIÓ: ARAGÓ, 290
TELÉFON 23994

ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DEL MIG, 17
TELÉFON 19937

PERTANY A LA BIBLIOTECA DE L'ATENEU

CINQUANTA CÈNTIMS

"PANIS ET CIRCENSES"

—Aquests cristians són unes feres.

JOCS FLORALS DE L'HUMOR

Per a commemorar ben commemorat
el segon aniversari del 19 de Juliol

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Fa un va-i-tot i obre un fabulós

CONCURS D'ANECDOTES DEL FRONT I DE LA RERAGUARDA

amb premis quantiosos, pràctics i superabundants
i d'acord amb el següent

CARTELL

I.—Tots els soldats i els obrers que cooperen al triomf de la República sobre Franco i els altres putxinellis que l'emparen, tenen dret a enviar al present Concurs una o més anècdotes de què siguin coneixedors —i encara millor si en fossin directament o indirectament actors— amb la publicació de les quals en el nostre setmanari, que té l'obligació de regalar amb unes gotes d'alegria els lluitadors per la llibertat de tots i la independència del país, ens proposem extreure de l'esforç de tots plegats el granet de sal i el pols de gràcia que facin més suportables les inevitables penalitats de la guerra.

II.—Per a prendre part en aquest Concurs, només cal tenir en compte:

a) Saber un fet graciós i contar-lo tal com ragi, de la millor manera que un sàpiga, en poques ratlles; les menys millor.

b) Serà considerada com a mèrit sobresortint de tota anècdota concursant la seva gràcia específica, la qual serà valorada per damunt de l'estil literari i fins i tot de la correcció gramatical amb què estigui redactada. O sigui: que el Jurat estarà més pels fets que per les paraules, amb la qual cosa demostrarà, a més a més, que toca de peus a terra.

c) Els treballs concursants han d'ésser escrits en una sola cara i no poden passar de dues quartilles, puix d'altra manera perdrien el caràcter d'anècdota i correrien el perill de convertir-se en llaunes.

d) Tots els originals han d'ésser tramesos dins un sobre clos, amb la inscripció: *Per al Concurs*, a la Redacció de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA (Aragó, 290, Barcelona), abans del 20 d'agost

e) No serà cap obstacle per a la participació en el Concurs el fet que les anècdotes referents al Front pervinguin de la Reraguarda, o viceversa.

f) La més mínima recomanació al Jurat a favor de qualsevol dels treballs concursants, implicarà la caiguda vertical, fulminant i irrevocable del treball recomanat al fons de la cistella dels papers.

EL JURAT I EL SEU FUTUR VEREDICTE

Constituiran el Jurat Qualificador, el fall del qual serà inapel·lable (i doncs, què?) el Director i els redactors de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, els quals emetran el corresponent veredicta quinze dies després de tancada la bústia de recepció de treballs per al Concurs.

NOTES QUE, PER NO PERDRE EL COSTUM, CONVE POSAR EN TOT CARTELL QUE S'ESTIMI

Els guanyadors dels premis majors tenen la facultat de sol·licitar, i nosaltres el deure d'accedir-hi, el canvi dels objectes que se'ls concedeixen, per altres que els siguin de més utilitat, sempre que el respectiu preu sigui equiparat. Exemple: "—Home, ja veureu, a mi el calçat de campanya o de carrer no m'interessa, perquè ja en tinc... Què us sembla si el canviéssim per un cotxe...?" Per nosaltres, fet, si se'n troba un que no costi més que les sabates. La qüestió és que el guanyador quedi tan content com nosaltres de poder-li concedir el premi.

Les dones tenen tant dret com els homes a participar en aquest magne Concurs. Per als efectes de la distinció entre concursants del Front i concursants de la Reraguarda, SERAN INCLOSES EN EL PRIMER GRUP LES INFERMERES QUE PRESTIN SERVEI A LLOCS IM-MEDIATS A LES LINIES DE FOC. Totes les altres seran incloses en el segon grup.

Ara no resta sinó desitjar-vos inspiració, humor, gràcia i ganes de contribuir a què en l'exemple gloriós que amb la nostra gesta heroica llegarem a les generacions futures, no hi manqui la fragància de l'esperit ni l'alegria del compliment del deure.

ACI US VOLEM!

Per ordre de mèrits, i a raó d'un a cadascun dels guanyadors, seran concedits

VINT PREMIS MAJORS

la llista dels quals posem a continuació

Si l'autor de l'anècdota premiada és combatent

- 1.º Un equip militar complet, de la graduació que el guanyador ostenti.
- 2.º Una peça accessòria de vestir, o un objecte a gust del guanyador, l'import del qual no sobrepassi de 500 pessetes.
- 3.º Un parell de calçat de campanya.
- 4.º Una ploma estilogràfica.
- 5.º Un equip d'estris d'afaitar, compost de màquina, fulles, sabó, brotxa i mirall.
- 6.º Quatre pastilles de sabó de tocador, de bona classe, i un quilo de sabó corrent.
- 7.º Un quilo de cafè.
- 8.º Cinquanta grams de tabac.
- 9.º Un estoig de paper i sobres, per a escriure a la xicoteta.
10. Suscripció de mig any a L'ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Si l'autor de l'anècdota premiada és de la reraguarda

- 1.º Un equip de treball complet, de l'ofici al qual pertanyi el guanyador.
- 2.º Una peça accessòria de vestir, o un objecte a gust del guanyador, l'import del qual no sobrepassi de 500 pessetes.
- 3.º Un parell de calçat de carrer.
- 4.º Una ploma estilogràfica.
- 5.º Un equip d'estris d'afaitar, compost de màquina, fulles, sabó, brotxa i sense mirall.
- 6.º Quatre pastilles de sabó de tocador, de bona classe, i un quilo de sabó corrent.
- 7.º Un quilo de cafè.
- 8.º Cinquanta grams de tabac.
- 9.º Un estoig de paper i sobres, per a escriure al xicot.
10. Suscripció de mig any a L'ESQUELLA DE LA TORRATXA.

MIL PREMIS DE CONSOLACIÓ, MIL de cinc pessetes cada un

que seran atorgats a totes les anècdotes que a criteri del Jurat mereixin l'honor d'ésser publicades en les pàgines de L'ESQUELLA, i els quals seran abonats bitllo-bitllo, en certificats, de plata del Banc d'Espanya.

EDITORIAL

LA POR NO TE VOT

Això de les missions espirituals que hom s'atribueix amb una prudència massa tolerada, està aqatant per moments i per causa de la nostra resistència aspectes insospitats i deshonestos que es fa precis comentar.

No és solament la diplomàcia forana qui s'equivoca, posant terminis suposats a la nostra inexhaurible voluntat de vèncer i no ésser vençuts.

No solament destrueix la nostra resistència, els plans, massa lleugerament concertats, pels pacifistes d'ofici, sinó que, a més a més, posa en evidència, una i altra vegada, la por il·lustre de més de quatre missioners que van i tornen i tornen a marxar, errant de ple els càlculs que la por imposa a la seva voluntat egoïsta de sobreviure a tot i a costes de tot.

Més clar?

Hom marxa a l'estranger tot atribuint-se una transcendència desmesurada i immodesta de missioner espiritual, quan van mal dades.

Els nostres soldats, amb una continuïtat heroica, milloren la nostra posició defensiva i fins i tot la subverteixen sovint tornant-la atac irresistible.

Als medis llunyans, on campen els missioners, la cosa s'ensuma clarament tan aviat com ací.

Això acredita els nostres soldats de bons diplomàtics i ensems acredita els diplomàtics d'iniciativa frívola, no prou privada, ai l'asi, dissortadament, de mals diplomàtics i no cal dir de pèssims soldats.

Els, però, tornen a l'escalf de la milloria i guarden la vinya.

—Ja sóc aquí!— diueu triomfals i deshonestos com si el tornar tingués ja més mèrit que el no haver marxat.

I com que vénen fresquets i ben dormits, enceten, abans de tornar a marxar, alguna polèmica que els faci visibles i doni constància d'allò que ells creuen una autèntica heroïcitat. Haver tornat per tornar a fugir.

Però qui ha dit fugir? Malaguanyada paraula.

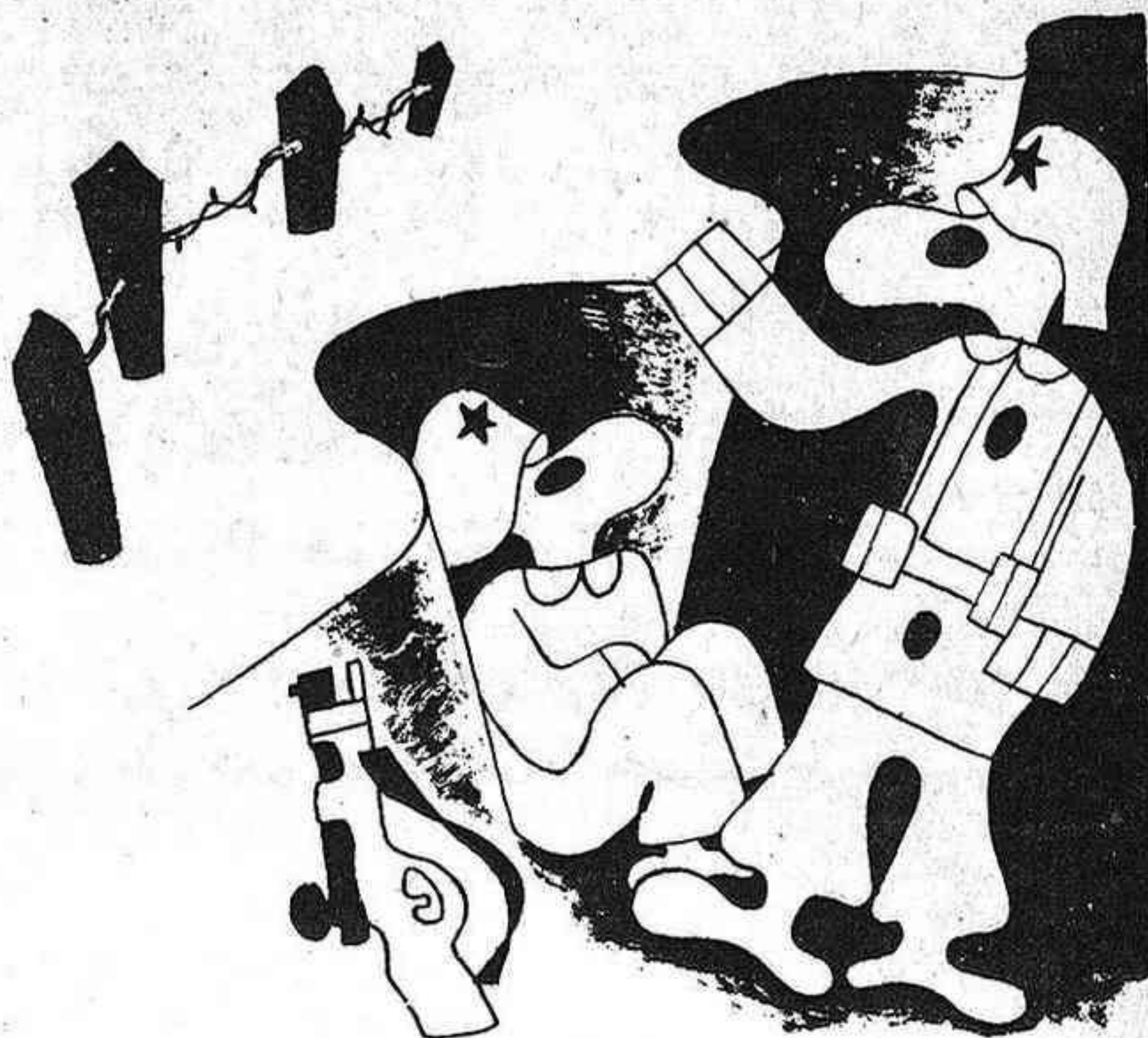
Es diu tornar a emprendre la missió espiritual.

Una d'aquestes darreres polèmiques ha fet fortuna.

Es tracta del fet realment esbojarrador que l'enemic ens digui «rojós».

Diu l'ex-ministre i ex-polemista parlamentari, suara missioner intermitent, mentre va i torna:

«Quan l'enemic ensopega un qualificatiu guanya una batalla moral» i afegeix dolorit: l'enemic ens diu «rojós».

ELS QUE RESISTEIXEN

—A tu et sap greu que ens diguin rojos?

—I ara! M'agrada més que no pas que ens diguessin «missioners»

Es realment horros, pero francament, per ésser una denominació totalitària, segons el polemista, preferim que ens diguin rojos a tots, que no que ens diguessin a tots missioners... i que ho fóssim.

Però encara hi ha quelcom més que ens aconsola i que pot servir de palliatiu a l'illustre viatjant de la equanimitat política.

Es un fet menys comentat, però no menys transcendent.

Segurament, el nostre col·lega de Front Popular no ho sap i cal que li ho diem per retornar-li l'optimisme, que tanta falta li fa.

Els feixistes, a més a més de rojos, ens diuen de tant en tant «rojillos».

Cal sospesar la transcendència afectiva que tenen sempre els qualificatius diminutius, per comprendre que no ha arribat encara el moment d'estripar-

se les vestidures ni de tirar el barret al foc.

Vostès pensaran, amb raó, que tampoc no és arribat, ni arribarà mai, el moment de marxar i nostrome marxa fa ja dos anys amb molts menys escrúpols dialèctics dels que porta ara a l'equipatge.

Però en el pecat porta la penitència, puix que com tothom sap, això de «rojillos» ens ho diuen al front de trinxera a trinxera i amb una entonació gairebé afectuosa i admirativa, els pocs soldats espanyols que porta Franco, forçats, entre els invasors italians, alemanys i moros.

I després de dir-nos «rojillos» tan aviat com poden es passen als nostres rengles

Però aquestes alegries estan vedades al missioner que és esclau de la distància... i de la por.

"BARBARIS SUM" La primera encíclica de l'Església nacional germànica

Germans, ens veiem en la necessitat d'adreçar-vos unes quantes recomanacions, que no deixaran d'influir en el nostre ànim, tan i tan entristit pels esdeveniments que actualment assolien el món. Cal que la nostra veu, amarada de germanisme, que vibra dels ecos profunds dels sagrats boscos on va néixer la raça; cal que la meua veu d'ari entoni una ària de dolor. Ària hi corro, i escolteu-me.

La humanitat està capgirada. Nos ja ho veiem venir. Ho diguérem al «Mein Kampf» dues-centes disset edicions, amb un total de dotze milions d'exemplars. Preu, 1 marc cinquanta. Relligat amb tela, 3 marcs. El món no va voler fer cas dels nostres advertiments i ara els quatre genets de l'Apocalipsi han fet irrupció damunt de les pobres nacions, cavalcant el famós cavall d'Atila. Enmig d'aquesta espantosa confusió moral, com un illot perdut entre un furios oceà, s'eleva sola, immortal, la veu de l'Església nacional germànica, que és l'única església autèntica, duradora, entre totes les esglésies que es fan i es desfàn.

Ah, germans en Ludendorff, que fou el nostre profeta! Quants i quants dies de dolor no ens hauriem estalviat si el món no hagués fet cas dels falsos pastors que l'han menat al ludibri. I quan Nos diem els falsos pastors, ens volem referir concretament a aquell que fins ara ha vingut usurpant l'altíssim setial vers el qual convergeixen tots els pensaments de les multituds fidels. En fi, que ens referim al Sant Pare de Roma.

Es terrible, dolorós, l'haver de posar al descobert tal indignitat de jerarquies aparentment ungides per la gràcia ultraterrena. Però no ens queda altre remei. Denunciem la covardia moral de les institucions que no s'han atrevit a condemnar les horribles murtances de dones i d'infants; dels qui no s'han vist amb cor per a desautoritzar els jerarques de l'església que han fet causa comuna amb les potències de l'odi; que no s'han vist capaços de denunciar la conducta dels governants que ofenen Déu treballant per la guerra.

Sortosament, Nos elevem la nostra veu, i disposats a orientar el món prenem la pa-

raula al Sant Pare Romà, tot esperant prendre-li la parròquia. L'Església Catòlica, Apostòlica i Romana, ja de temps prou crebantada per la crítica demolidora de l'hiparxiòleg català Mossèn Francesc Pujols, no podrà resistir ara aquesta nova onada de descrèdit que li ve de la seva passivitat. Nosaltres reivindicuem el dret de successió en la guia i orientació de les ànimes, per a l'Església Nacional Germànica, que és l'Església de la Sang, de la sang dels altres, naturalment. La nostra Església és l'única que pot deturar aquest frenesí de destrucció i de barbàrie que s'ha apoderat dels homes. I ho podem fer, no pas perquè, com diria qualsevol sofista cristià, siguem nosaltres els empresaris d'aquesta destrucció i d'aquesta barbàrie, sinó simplement perquè en el dia de demà, tot el món convertit a la religió germànica, haurà desaparegut tota oposició i el món lliscarà com una seda (seda artificial, que és l'últim «ersatz» alemany. Surt a tres marcs el metre. S'admeten comandes al Ministeri d'Economia. Despatx de nou a una del matí).

En fi, germans, reflexioneu. Allunyeu-vos dels falsos pastors, revestiu-vos d'humilitat i vingueu a engrandir el ramat de les nostres ovelles. Ingresseu tots a l'Església Germànica. I que Déu us faci bons.

ADOLFUS

Donada a Berchtesgaden, el dia de l'Arcachluss Sant Gabriel.

—No podeu amagar que no combregueu amb les nostres idees.
—No m'agrada que em vinguin amb hòsties.

ELS DARRERS OFERIMENTS DE HITLER

"Es bo pactar amb les democràcies perquè creuen en el valor de la signatura"

Berlín.—Un periodista anglès ha visitat el Führer per preguntar-li si era veritat que el capità Wiedman havia anat a Londres a proposar un tractat aeri pel qual en cas de guerra no fossin bombardejades les poblacions de la reraguarda.

Hitler ha dit que sí.

El periodista li ha preguntat aleshores si l'acció de l'aviació alemanya a la reraguarda espanyola no havia produït les destroces que s'esperava.

Hitler ha dit que sí.

El repòrter, aleshores, s'ha estranyat que els alemanys es volguessin privar d'un mitjà de guerra totalitària com aquest.

Hitler ha contestat que no pensaven pas privar-se'n. El que hi ha, ha afegit, és que en el cas d'una guerra amb Anglaterra aquesta també podria bombardejar la reraguarda alemanya, com que a Espanya no és possible. I amb aquest pacte no ho farà.

—Però tampoc no ho podran fer vostès— ha contestat el periodista.

—Sí —ha contestat el Führer—; perquè així com les podrides democràcies es consideren lligades pels tractats, nosaltres ens en considerem deslligats tan bon punt els signem. Per això és tan bo de pactar-hi.

Ball de disfresses tècniques

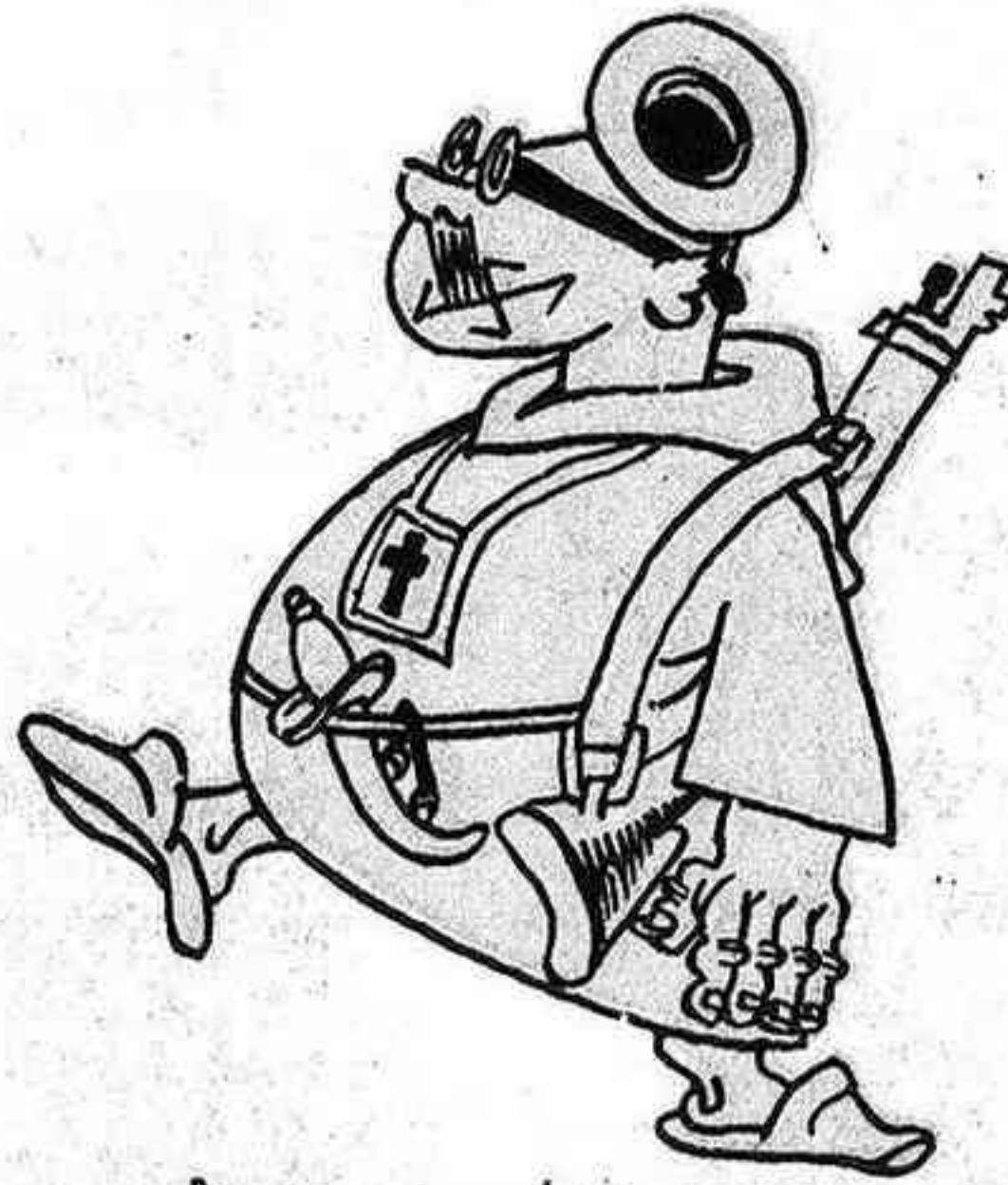
(Conte alemany de Burgos)

Agost 1936

Decembre 1936

Agost 1937

Novembre 1937

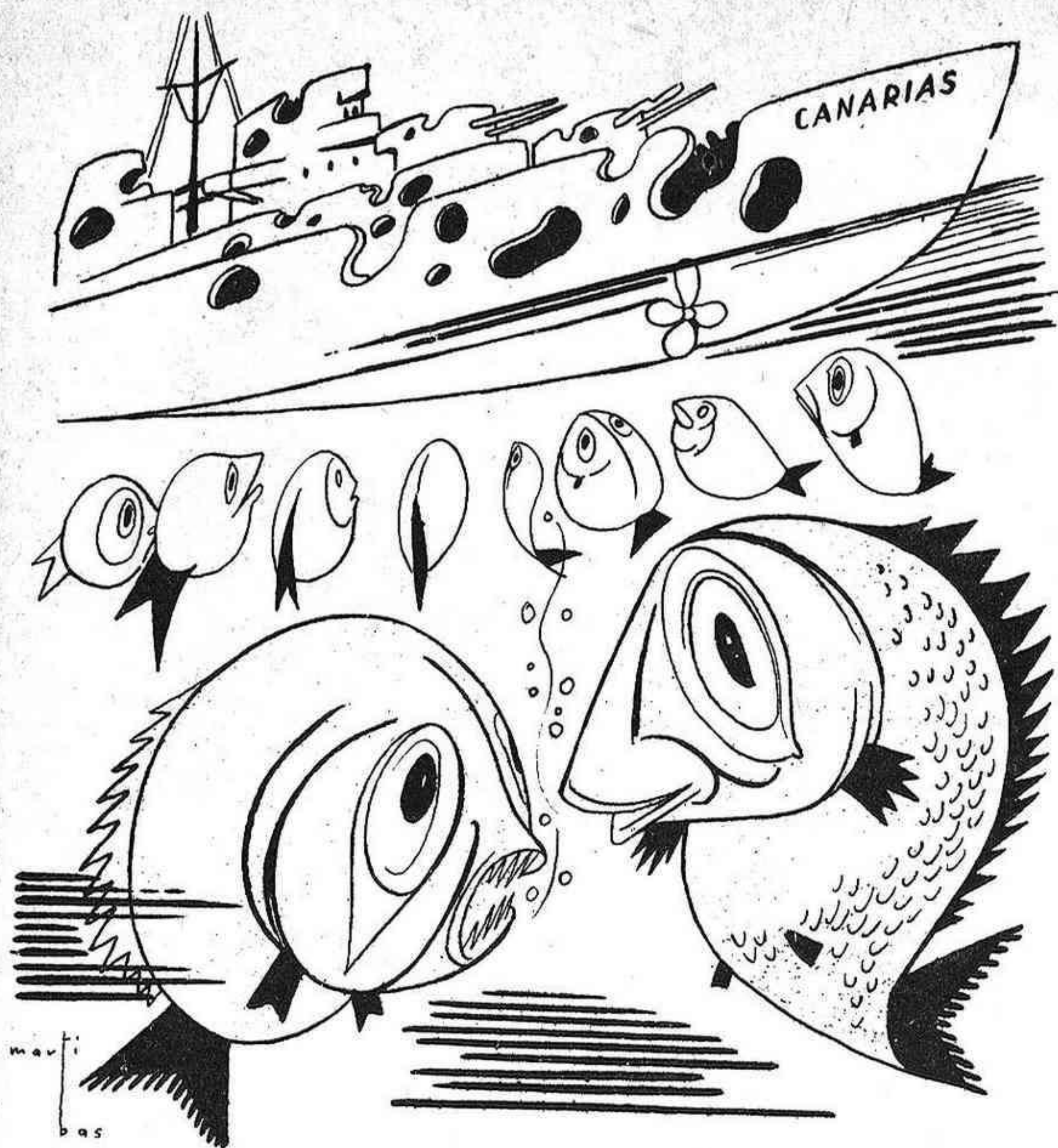

Maig 1938

Juliol 1938

Ara és aquesta la disfressa més segura del pobre tècnic.

—Ha de fer sovint canvi d'aigües. Les republicanes no li proven.

CRONICA DIPLOMATICA

A les vores del Loch Ness, entre la pesca del monstre i la retirada de voluntaris

Londres, abandonada a la seva sort en aquestes nits d'estiu, no tant a causa de la calor com a causa de la pesca que hi ha en altres indrets d'Anglaterra, Escòcia i Irlanda, no ofereix ja cap mena d'atractiu, com el mateix París, per als tecnicarros en política internacional. ¿Què farà en aquestes tràgiques circumstàncies, ens preguntarem abans de prendre nosaltres la nostra pròpia resolució, què farà el nostre col·lega de París, Nicolau M.ª Rubió, ai las, i Tudurí? On anirà a estiuar que pugui tenir a les seves mans la política exterior francesa i dispensar els seus consells als igualment seus lectors?

Per la nostra part, aviat ho hem tingut decidit: el nostre deure ens cridava a vigilar estretament Mr. Chamberlain per prodigar-li, si el cas s'esqueia, els nostres consells.

I a Escòcia ens hem dirigit, amb la prudència diplomàtica en una mà i la canya de pescar a l'altra

I ens hem assegut, en el comtat d'Inverness, a la vora d'un llarg llac d'aquella sèrie que, des de Fort William a Inverness mateix separen Escòcia de Caledònia. Al nostre costat, un senyor de bigotis i cigar a la boca també pescava.

—Piquen?—li preguntàrem.

—Els txecs i els sudetes, sí; però em temo molt que el peix de Burgos no es decideixi.

—Potser no li agrada l'esquer.

—Déu ésser això. A ningú no li agrada

que l'abandonin els que l'ajuden.

—Però, qui l'ha fabricat aquest esquer, sinó vós mateix? Heu preguntat al Govern d'Espanya si li venia bé que li retiressin els voluntaris i us ha contestat que sí, mentre retiressin els de l'altra banda.

—Això vol dir que no els necessita per guanyar.

—Justa; l'únic que necessita és que els treuin als rebels, i com que aquests no són voluntaris...

—Es clar, és clar; però aleshores cal que els treguin Itàlia i Alemanya, que els hi tenen, i...

—Però Itàlia i Alemanya, no varen acceptar el Pla de Londres?

—Sí; però sembla que no havien consultat amb Franco abans. I, a més, com que Franco té una Legió estrangera que no és considerada com estrangera...

—Ah, sí; el Govern d'Espanya ja n'havia protestat, perquè com que ell no en té de Terç...

—Quina llàstima! Tan com facilitaria les coses si n'hagués tingut!

—Però és que, a més, hi ha els moros.

—Sí; ja té raó, ja; hi ha els moros. Però els moros són espanyols.

—Ah, sí? Aleshores el Marroc és una província espanyola? Però per què no ens ho deien abans, per exemple, quan el Tractat d'Algeciras?

—Res, distraccions que es tenen; però tot

s'arranjarà. El que cal ara és que Burgos contesti que accepta que li retirin els voluntaris; després tot anirà llatí.

—Així, Franco s'ha d'avenir a què li facin una cosa que no li agrada?

—Em sembla que és això precisament el que volem.

—I si s'hi avé, s'hi avindrà de bona fe? Vol dir que no l'hauran de convèncer per la força Itàlia i Alemanya i a Itàlia i Alemanya no caldrà convèncer-les amb...

—Calleu, que piquen!

—Trites? Però, que no veieu on som? Em pensava que vós també veníeu a pescar el monstre.

—Quin monstre?

—El monstre del Loch-Ness!

—Però, què en voleu fer de tants monstres? Ja teniu Frankenstein; ara voleu el de Loch-Ness...

—Es per veure si espantem Hitler i Mussolini.

—I per què no els treieu d'un cop?

—Si no reveleu el secret us ho diré.

—Sóc un cementiri sota la lluna.

—Doncs és perquè tenim por que els italians i els alemanys facin la revolució a casa seva. Veureu; les revolucions són malalties que s'encomanen. Si almenys algú ens pogués garantir que no la farien...

—Què?

—Que ja tenim triades un parell d'illes precioses. Però els pobles són tan desagrats que encara no els treuen els dictadors ja volen l'oro i el moro en comptes d'accentuar-se amb la caseta i l'hortet. Es com les senyores grasses que quan les lliuren de l'opressió de la cotilla, en comptes de quedar-se esveltes per agraïment, es tornen unes farcasses.

—I escolti; ja pensa en la prometença que va fer?

—Quina prometença?

—La de menjar-se el barret si s'equivocava.

—Si hi pensol Només li diré que és la meva preocupació. Almenys m'equivocqués a l'estiu, que un barret de palla encara es pot menjar; però si és a l'hivern, un barret de copa... ja li dic jo que...

—Oh, si és de copa rai, se'l pot beure!

Fort Augustus, a les vores del Loch-Ness.

SAMUEL PICKWICK

—Amb aquesta calor el problema sudeta s'accentua.

—O es líquida!

L'ex-duc d'Alba, alca- vot de la seva àvia

L'ex-duc d'Alba tenia raons poderoses per estar ofès amb la família. Ja una vegada que el President de la República Francesa M. Loubet va anar a Madrid, en la visita al Museu del Prado, es va veure afrontat per l'àvia. La cosa va anar així:

L'ex-duc que, per influències precisament de la seva àvia, que s'havia dedicat a Goya, es dedicava ell a l'art, va servir de cicerone a M. Loubet en la visita, al qual acompanyava aquell Alfons XIII. Eren a la sala de Goya i l'ex-duc, que aleshores no ho era encara, d'ex, s'entén, anava presentant a M. Loubet aquells meravellosos retrats de cretins de la família de Carlos IV, i cada cop, després de fer la presentació, deia:

—Un avantpassat de S. M., i s'inclinava davant Alfons XIII. Però arribaren a la «Maja Desnuda» i, després de les explicacions del duc, fou el rei el que, fent la reverència, digué:

—Una avantpassada de S. E.

Això ja fa molts anys que va passar, però l'ex-duc seguia renyit amb la seva àvia i ara s'ha venjat. En efecte: ha aconseguit que a Saragossa el Governador civil i delegat d'Ordre Públic, Francisco Planas de Tovar, publicés un ban —que reproduïa «Heraldo de Aragón» del dia 15 de juliol, en el qual, a pretext de prohibir la venda d'obres, llibres, gravats, etc., immorals, diu:

«Unicamente se tolerará la venta de grabados artísticos con mi autorización, debiendo darme cuenta de las existencias de esta índole quien las posea, y lo mismo se ha de entender de las transacciones filatélicas que poseen sellos como «La Maja Desnuda», de Goya, del todo prohibida a compradores por mí no autorizados.»

A part la sintaxi, totalment facciosa, hem de suposar, pel que diu el paràgraf, que l'ex-duc d'Alba no toleraria mai dels mais que es comerciés en monopoli amb els favors de la seva venerable àvia sense ell tenir-hi part. Seria inconcebible.

ARRIBAR I MOLDRE

Una notícia que retallem d'un diari del dia 7 de març del 1986:

«Ahir varen arribar a Toulouse els membres que han de formar part de la comissió investigadora dels bombardeigs damunt de les ciutats obertes espanyoles. Foren rebuts per un delegat del Prefecte i per diversos notables locals. Més tard, a l'Ajuntament, foren obsequiats amb un lonch, durant el qual es pronunciaren eloqüentíssims discursos enaltint la pau i recomanant que tanquessin les ciutats obertes, que és el millor sistema perquè hom no les bombardegi.

Després, immediatament, la Comissió es posà a la feina. L'esperava, però, el desagradable detall que els seus serveis són innecessaris, car a Espanya ja no hi queden ni ciutats obertes ni tancades. De tota manera, els membres de la Comissió, que són gent de principis, han acordat que es quedarien a Toulouse disposats a investigar els bombardeigs de ciutats franceses.»

Els catalans, a la Conferència de Refugiats

La brevetat de les informacions telegràfiques no ha permès que els lectors de la premsa diària coneguessin el text del discurs que en la Conferència dels Refugiats de Londres ha pronunciat el delegat dels refugiats catalans a París.

Els refugiats catalans a París constitueixen un problema que comença a preocupar els governs. Especialment els governs de la República i de Catalunya, que són els qui els paguen l'estada a la capital francesa. No cal dir que si aquest organisme que va començar a esbossar-se a la conferència d'Evian i que ara ha continuat dibuixant-se a Londres, si aquest organisme es fes càrrec dels refugiats catalans, el país hi sortiria guanyant.

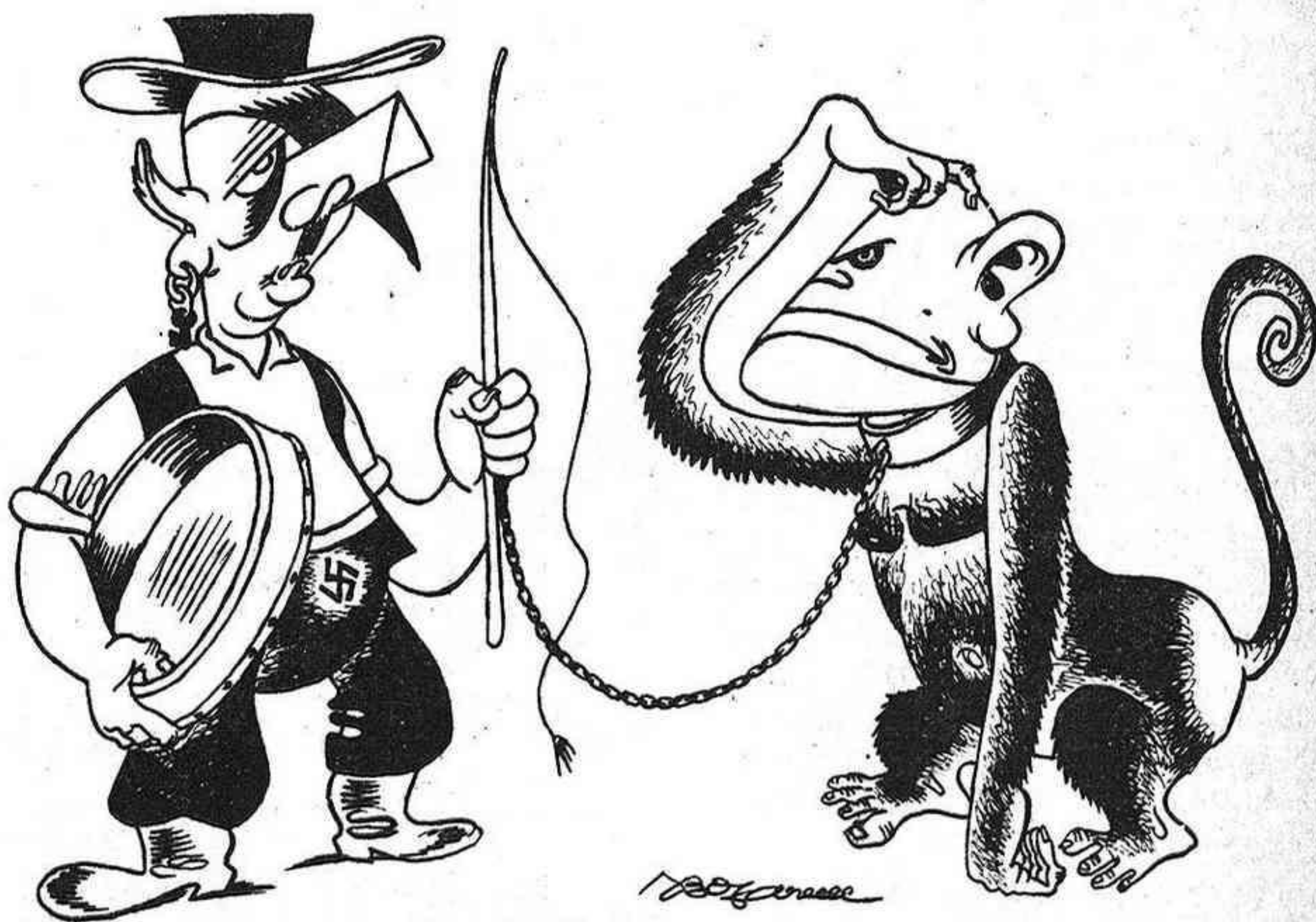
Es en aquest sentit que s'ha produït el delegat dels refugiats catalans a París davant de la il·lustre assemblea reunida a Londres. I ací, a continuació, donem íntegra la seva intervenció:

—Senyors: la nostra és una varietat de refugiats digna de tenir en compte per aquesta conferència. Nosaltres som uns refugiats en la vida tranquil·la i pacífica, refugiats en les delícies de París, venint escapats d'un país i d'un règim que estimem molt; precisament perquè l'estimem molt, procurem viure'n allunyats, car la nostra estimació exagerada, amb el contacte permanent, podria acabar en crim passional. Nosaltres, allò que estimem més del món, és Catalunya. Com aquells enamorats que pateixen en veure partir la seva estimada, nosaltres no podem resistir la visió d'una Catalunya s'frent, lliurada a la vida dura de l'excés de bombes i de la carència de formatge de «gruyère». Per això hem deixat la pàtria, i per això ens hem reunit tots a recordar-la i a

plorar-la en les voros del Sena, que és un riu bastant més confortable que el Llobregat. El nostre lema, «Política de Catalunya enfora», vol dir simplement això: ens plau fer política més enllà de les fronteres catalanes. A París, a Ginebra, allí on sigui. Fent política a l'estranger hi ha l'avantatge que hom es troba a l'estranger i que hom cobra de l'altre estranger, o sigui del país d'origen. Quan s'ha inventat una cosa que en diuen pessetes or, per què resignar-se, senyors, a cobrar en pessetes paper?

De totes maneres, els que ens escolten encara no veuran clar el sentit de la nostra intervenció en la Conferència dels refugiats polítics. Pel que us he explicat, podríeu creure que els refugiats a París ens les mamem dolces. I el sofriment moral, què? Ah! Què sabeu vosaltres de la nostra vida privada (Josep M.ª de Segarra). Què sabeu dels difícils camins de França? (Joan Puig i Ferrer). Ignoreu el sofriment que representa, quan la processó va per dintre, l'haver de somriure, perquè civilitzats, tanmateix (Carles Soldevila). I quan no tens esma, ni gana, ni res, i et poses a coure costelles a la brasa, i les tombes flamejants (Ventura Gassol)...

Què sabeu dels sofriments dels nostres literats que ja no poden cantar la pàtria si no és amb llàgrimes als ulls!... I encara només us parlo dels literats refugiats, els que saben escriure, perquè els refugiats que no saben escriure, s'han de conformar exercint càrrecs diplomàtics i portant a terme missions confidencials, tan confidencials que ni ells mateixos, pobres, en saben res... Els refugiats catalans demanen consideració. No res més que consideració. Els diners, ja els els enviaren des de Catalunya.

HITLER — I ara ballaràs davant del Papa.

L'enviat especial de "La Lluna de Londres" a Burgos

Thomas Walpoole, enviat especial del «London's Moon», arribava a Burgos, disposat a fer el reportatge més sensacional sobre l'Espanya facciosa. Res de clixés, res de propaganda, res d'informacions oficioses. La veritat, res més que la veritat. Aquest era el lema que, en sortir d'Anglaterra, Walpoole s'havia clavat al cervell.

Per això, de bona arribada a Burgos, el periodista britànic va voler-se barrejar amb la gent, menyspreant les oficiositats dels encarregats de premsa del Quarter General. A ell, als seus lectors, només els interessava el document humà, l'opinió de l'home del carrer. Honest, ni que semblés curt d'imaginació, es repetia sovint Walpoole.

Feta cinc minuts que caminava, l'enviat especial ensopegà ja amb una manifestació de «Boinas Rojas». Multitud, música, banderes... Crits i més crits de «viva Franco», «viva el salvador de la patria», etc. Als aparadors, fotografies del «caudillo» en totes les postures. Als balcons, banderes monàrquiques de tots els tancans. Res, Burgos bullia d'entusiasme «nacionalista». No em tocarà cap més remei, es deia Walpoole, que fer-ho constar en la primera crònica.

Per a esperar l'hora de sopar, el periodista entrà al «Círculo de Labradores». Sota el gran retrat de Franco, la feua petar amb els notables de la població. De les boques dels notables n'eixiren, sense ni preguntar-los res, les demostracions d'entusiasme franquista més delirants. Un notari, tres metges, un habilitat de Classes Passives, àdhuc el cambrer, rivalitzaven en entusiasme pel «movimiento salvador». En plena eufòria, àdhuc asseguraven que Mussolini era un romàntic. Walpoole, mentalment, anava registrant aquest estat d'ànim, disposat a transmetre'l íntegrament, sense retocs, als lectors del «London's Moon».

Només un individu es mantenia apartat de la colla. Era un home ja d'una certa edat, amb una barba

de tres dies picada de blanc i el cabell entre blanc, groc i negre. Un tipus més aviat suspecte. Mentre els altres enraonaven pels colzes, ell, separat del grup, devorava diari darrera diari.

Walpoole reparà en ell.

—Qui és aquest?—interrogà a un periodista local.

El preguntat feu una rialleta someguera, en la qual li havia un bri de malfiança, i respongué:

—Aquest? És un cas especial.

I no digué res més. Tot seguit se sumà a la conversa dels altres, que estaven fent grans bocades de les darreres operacions empreses pel comandament «nacionalista».

Allò del «cas especial» havia intrigat Walpoole. Mentre els notables burgalesos deien que si Varela, que si la legió Còndor, que si els moros, el periodista anglès no deixava de vista l'home que allí, en un recó, sol, sorrut, llegia diaris. Ja se'ls devia haver empassat tots, perquè decidí aixecar-se. Pausadament, mirant de reüll tots els altres, abandonà la sala de conversa. Els xerraires, per un moment, suspengueren la conversa i miraren com sortia el solitari.

Walpoole el seguí dissimuladament. Darrera d'ell, travessà la sala dels billars. La jovenalla que donava cops de tac, es mostraven els uns als altres, amb la vista, l'home que, tot sol, abandonava el «Círculo». I a les cares de tots hi havia com una ganyota de suficiència i de provocació.

Cada cop més intrigat, el periodista britànic s'acostà al cambrer i tot pagant-li la copa de Màlaga falsificat que havia pres, l'interrogà:

—Qui és aquest tipus que acaba d'anar-se'n?

El cambrer semblava talment que esperés la pregunta.

—Li ha estranyat, oi?—preguntà al seu torn—. Aquest individu... és un cas especial!

Walpoole no pogué continuar preguntant. Un dels billaristes acabava de fer xapó i esbravava la seva ale-

UN CAS ESPECIAL

gria baladrejant la «Marcha Real» i aviat tot el «Círculo de Labradores» li feu cor. Mentrestant, el pobre «cas especial» s'escorria talment, com procurant passar desapercebut, al llarg dels carrers plens de gent que sortia a respirar una migrada ventadeta de llevant.

★

Passaven els dies i cada vegada Walpoole se sentia més intrigat per l'home del cabell blanc, groc i negre. Tornà tres o quatre vegades al «Círculo» per a veure'l. I sempre el trobà sol, llegint diaris, o errant capficat i trist per entre els bullangaires.

Walpoole pressentia que aquell home tancava un secret interessant. Qui sap si la veritat, aquella veritat per la qual ell havia vingut a l'Espanya franquista i que estava frisós de comunicar als lectors del «London's Moon». Unanimitat de la zona nacionalista... Cal l'home que devora els diaris al «Círculo», què? Un cas especial, sí. Però aquests casos especials acostumen a ésser represen-

De quina manera va fracassar un reportatge que havia de passar a la història

dalir-se en la bella posta de sol. De cop, a pocs metres, descobrí l'home del cabell blanc, groc i negre, que estava submergit en les seves cavil·lacions, assegut en un banc de pedra que corria al llarg de la façana d'un vell convent de monges.

Ara és la meua, es digué el periodista. I, tot veïllant perquè no el veiés ningú, s'acostà a l'home sol, al «cas especial».

De moment, Walpoole no fou rebut gaire polidament. El solitari, pel que es veu, no era home de gaires paraules. Però el periodista, que no volia deixar passar aquell instant únic, emprà tots els recursos del seu enginy. Començà parlant de la posta de sol, de la posta anà als conreus, dels conreus als aprofitaments hidràulics, etc. Però, ai, que el «cas especial» només contestava amb monosíl·labs!

Walpoole, després de comprovar minuciosament que ningú no podia sentir-lo enfocà atrevidament, amb una punta i tot de tremolor a la veu, la qüestió política. El solitari, en sentir parlar de la guerra, es transformà. Els ulls li espurnejaren, com si recollissin les darreres resplendors del dia que moria. Els seus llavis ressecs tremolaren com de goig i, amb una fuga que l'anglès mai no hauria sospitat, va començar a parlar:

—Ah, el problema polític! Ara heu posat el dia a la llaga. A Espanya no existeix altre problema que aquest: el de manar amb energia, amb duresa, si convé. La República ho havia espatllat tot. Ah, aquests canalles de rojos... Sortosament, el «caudillo» els passarà tots per la pedra en un tres i no res, i aleshores veureu com Espanya, ajudada pels seus aliats italians i alemanys, torna a ésser de bell nou l'imperi en el qual mai no es ponía el sol.

El discurs va deixar Walpoole materialment desconcertat. Sobretot, no podia allunyar de les orelles el to de veu, sincer, il·lusionat, amb que aquell home li havia engegat aquell disc «nacionalista». Serà possible?,

es preguntava el periodista. I darrera un tipus així he perdut tres setmanes? Confesso que no tinc nas de reporter. O bé que Espanya és un país del tot incompreensible.

★

A la nit, a la tertúlia del «Círculo de Labradores» Walpoole no es pogué estar d'explicar el que li havia passat. Quan l'home dels diaris, després d'haver-se empassat tota la premsa, va abandonar la sala seguit de les mirades reprovadores de tota la concurrència, l'anglès digué:

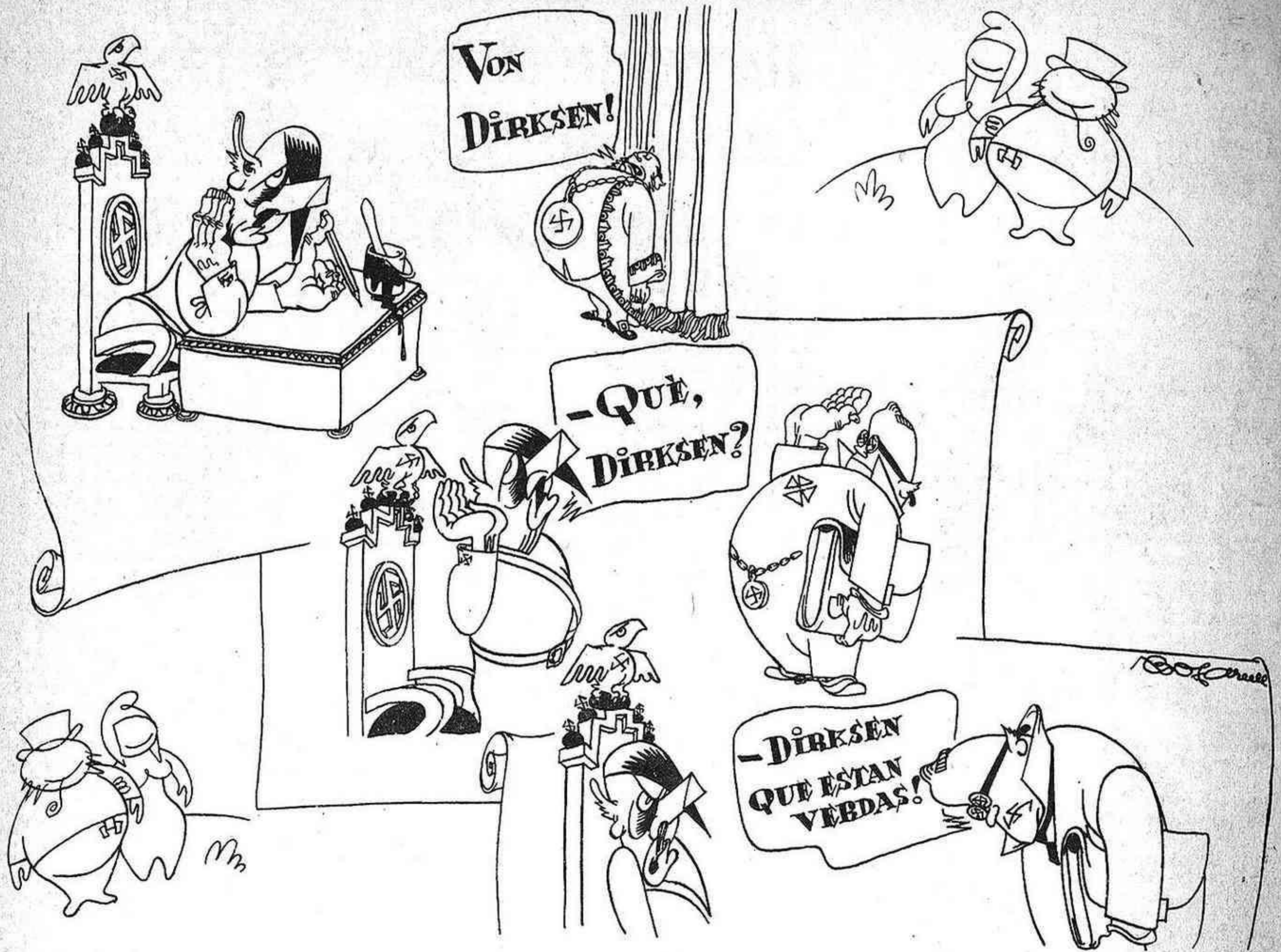
—Aquesta tarda he enraonat amb ell.

A la penya es va dibuixar un moviment de sorpresa i de curiositat. Com si el periodista hagués declarat que havia vist un dinosaure. Walpoole gaudí una mica de l'expectació dels oients. Després, fil per randa, contà la conversa que havia sostingut amb el solitari.

A mesura que anava explicant, un somriure entre burleta i compassiu anava apareixent a la cara de tots. I, en acabar l'explicació, un dels contertulis, rendista per més senyes, repapant-se a la butaca, va interpretar el sentir de tots, als quals el riure els impedia el parlar.

—Veieu—digué al periodista—com es tracta d'un cas especial?

La guerra papaduciana és un fet

LES PRIMERES ESCARAMUSSES. - MUSSOLINI PROTESTA DAVANT DEL COMITE DE NO INTERVENCIO

Roma.—El discurs del Papa als capellans d'Acció Catòlica, la rèplica contundent del Duce i la temperatura d'aquest estiu, excepcionalment calorós, han produït els resultats que eren de tèmper: la guerra. Que eren de tèmper per al Papa, s'entén; no pas per al règim feixista, que l'espera, la desitja i la fa.

La primera sorpresa fou el constatar que els capellans d'Itàlia foscin catòlics i no pas feixistes com a Espanya, i en els medis governamentals fou considerat això com una veritable traïció al Pacte de Lateran. Es, doncs, el Vaticà, el responsable del que pugui passar i, quan el Duce va dir la seva frase habitual: «Noi tirerono diritto», Pius XI ja podia pensar que seria tractat com un simple abissini.

LA REPLICA DEL PAPA

A les paraules atrevides i irrespectuoses del Duce, el Papa va contestar amb la coneguda frase: «Qui toca el Papa, mor», que d'altres diuen que és «Qui es menja el Papa, mor», al·lusió als menja-capellans i a les propietats indigestes de la carn papal. Però Pius XI ha portat les coses més enllà que els seus il·lustres predecessors; ha ordenat a un dels seus familiars que, amb totes les

Pius XI es nega a excomunicar l'enemic, a menys que aquest empri gasos

precaucions del cas anés a despenjar un rètol del pal d'alta tensió més proper a la Ciutat del Vaticà, i se l'ha penjat al coll. El rètol dia, com tothom sap, sota una calavera i dos fèmurs:

«Non toccare!
Pericolo di morte!»

Ara, ja està advertit Mussolini; si toca el Papa, morirà. I si toca el pal d'alta tensió, també. Això és la defensa anomenada «Dos en un», coneguda vulgarment per matar un pardal de dos trets.

UNA VISITA AL SENYOR MUSSOLINI

Per tal d'informar els nostres lectors, com a bon corresponsal de guerra, he anat a veure el Duce, a la seva residència de Torre della Caminata. Hi ha un bon tros de camí, com diu el seu nom. Hem trobat el

Duce amb l'uniforme de regador, de mig cos en amunt i amb el de nedador de mig cos per avall. Al mig hi duia un uniforme d'estàtua, que de tant en tant es treia per espantar-se les mosques.

—Com va aquesta guerra?—li hem preguntat sense gaires preliminars i un cop ens ha autoritzat a abaixar la mà.

—Quella? —ens ha preguntat ingènuament—, la de la Spagna, la de Palestina...

—No; la del Vaticà.

—Anemo tirando diritto. Il traditore! Questo Papanatti...

—Papa Ratti, voldràs dir; es diu Aquiles Ratti.

—No; natti; é un papanatti. —ha afegit amb veu d'Ermete Zacconi—. Per una piccola franzesiglla di razza, tira al botavante tutta la vecchia tradizione! Ma noi parliamo seriamente: tirerono diritto come a l'Abissinia.

—Però ell sembla que no s'ho pren seriament. Es clar, dit així en italià...

—Es veritat; es deu pensar que fem òpera; no m'hi havia fixat; però perquè veig que va de bo de bo, li ho diré en català i, que no badi perche li cantaremo le quarante.

—En això de les quaranta hores, potser ell guanyaria.

—Il maledetto! E è vero! Si badiamo, la diavolo! Grazie! Grazie tanta!

—De res, home, de res, i escolti, dic, escolta tu...

—Eccellenza.

—Bé, escolta, Excellència, què és tot aquest embolic de les races? Ja pots parlar en català.

—Gràcies. Doncs això de les races ho fem perquè amb la conquesta d'Abissínia el Negus no es pugui fer proclamar rei d'Itàlia; res més. Ara, que nosaltres hem de fer una mica d'antisemitisme amb els jueus estrangers, perquè els d'Itàlia són feixistes i rics.

—I els negres?

—Els negres no són italians ni ho seran mai. Precisament hi ha una clàusula secreta al pacte amb Anglaterra, segons la qual aquesta es compromet a treure l'«Othello» de les Obres Completes de Shakespeare.

—I els musulmans? No t'havies proclamat Protector de l'Islam?

—Evidentment; però una cosa és ésser protector i l'altra casar-s'hi.

—Ah, ja entenc, li posaràs un piset.

—Just; a Palestina.

—Els espanyols sí que deuen ésser italians.

—I ara! Els espanyols són abissinis. Per això nosaltres hi fem la guerra.

—Aleshores, quina és la raça llatina?

—Els capellans, ja ho diu la llengua que parlen per estar per casa.

—Així, són dels altres. I els italians, aleshores, de quina raça són?

—De la raça alemanya; la raça ària; totes les nostres grans òperes en són plenes.

—D'alemanys?

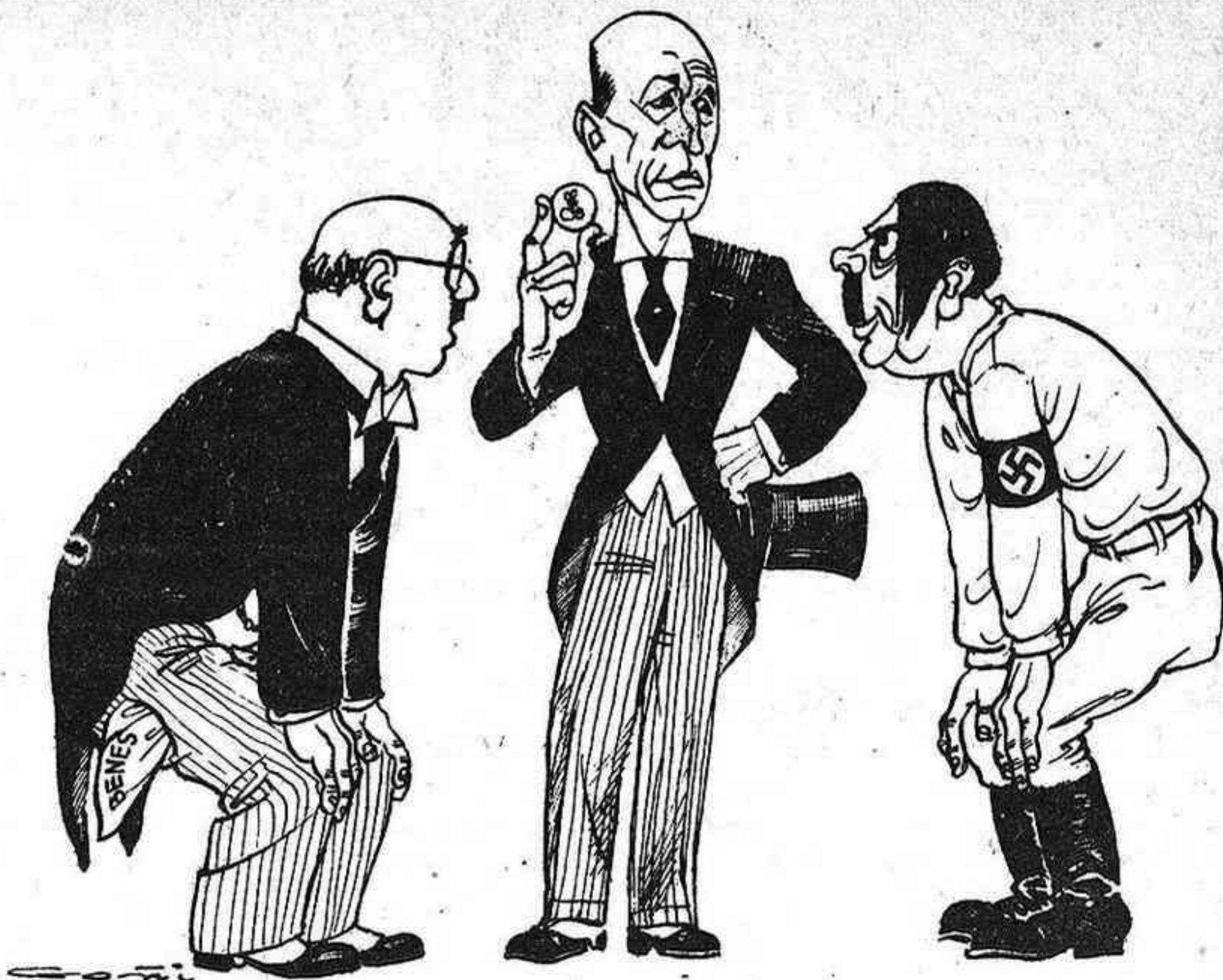
—Es igual, d'àries.

EL QUE ENS DIU EL PAPA

—Res d'encíclicues —li hem advertit quan anava a parlar. I en efecte; hem parlat com dos bons amics un cop fetes les formalitats de rigor. Molt més amable que Mussolini, que no m'ha volgut donar la mà, Pius XI m'ha donat el peu per pròpia iniciativa.

Portava al pit la placa «Non toccare, pericolo di morte», de què ja he parlat, i en fer-li la primera pregunta, ha dit:

—Tots els homes són iguals, encara que els uns siguin blancs, els altres negres, els

ARBITRATGE

Hitler — Jo demano cara.
Runciman — I si surt creu?
Hitler — Tornarem a tirar.

altres grocs i els altres blaus. Vius, tots patixen i fan patir; morts, tots poden; però les ànimes totes són iguals. Quan diem que a Roma hi ha 700.000 ànimes, no especifiquem les races. I al cel ja ho saben tan bé com jo.

—Veurà, S. S., és que jo no ho sé.

—Bé, bée, és igual; ara tu, fill meu, em voldries fer parlar i no en tinc ganes.

—Bé; una altra pregunta. I de la guerra, què?

—Va bene. El Duce va dir, quan jo vaig citar la vella frase: «qui toca el Papa, mor», que ells «tirerono diritto». Bé; doncs jo et puc assegurar, fill meu, **che havró una mano di ostie che farà feredatte.**

—Es que S. S. ha rearmat...?

—No cal; tinc els canons de l'Església i l'exèrcit suís.

—I no armarà S. S. els capellans? A l'exèrcit de Franco...

—Calla, calla, dimoni temptador.

—Perdoni S. S., i si els excomuniés com a l'Action Française?

—No t'he dit que no em temptis? Si ells usessin els gasos...

I, allargant-me el peu, em donà a entendre que l'entrevista havia acabat.

LES PRIMERES ESCARAMUSSES

Roma.—Aquest matí han començat les hostilitats per part del feixisme contra l'Església. Nombrosos fidels han sortit de missa amb la cara negra degut al fum d'estampa que l'exèrcit feixista havia tirat a les piques d'aigua beneïta; en algunes altres esglésies l'encens ha fet explosió en ésser cremat. Tropes de balilles han agafat alguns sacerdots pel seu compte i els han obligat a posar-se la sotana dintre els pantalons per, així, augmentar els contingents de camises negres.

Aquest vespre alguns metges s'han queixat que nombrosos moribunds, en comptes de morir-se, eren enèrgicament purgats, i s'ha descobert un sabotatge en els olis de l'extremaunció, que han resultat haver estat substituïts per oli de ricí.

A conseqüència de tot això el Sant Pare es mostrava profundament dolorit.

MUSSOLINI PROTESTA DAVANT DEL COMITÈ DE LONDRES

A darrera hora de la nit el senyor Mussolini, en vista de les repetides provocacions del Vaticà, ha tramès una enèrgica nota al Comitè de No Intervenció, denunciant-li la descarada intervenció de Suïssa, que no deixa de trametre contingents al Vaticà sense tan sols amagar-ne la procedència. El Duce declara en la seva nota que, de no cessar aquest estat de coses, continuarà ell tramettent tropes italianes a Espanya. I si cessa també, ja que són massa els suïssos que han mort en els atacs de senectud que hi ha hagut durant segles en el front vaticanista.

La situació es considera extremadament delicada.

EL CISMÀ DE L'EBRE

—«Noi tiremo diritto!»

poti-poti teatral

Ingratituds que maten

Escrivim sota el pes d'una pena profunda. Deu fer tres setmanes, a rel de l'estrena de la primera i darrera obra del nostre il·lustre amic Xavier Regàs, anunciarem als nostres nombrosos i pacients lectors que quedaven esgotades totes les localitats per a les vint-i-set primeres representacions de la dita obra, vulgarment coneguda amb el sobrenom de «La Patètica». Dissortadament, no era cert. Avui, millor informats, podem assegurar que no sols no s'havia esgotat l'esmentada totalitat de les localitats, sinó que llevat d'alguna tarda de diumenge, sempre ha restat a la taquilla un 80 per 100 del taquillatge, a la disposició dels que feien el ronsa, i el llest, i el que no bada, i deien a la ràdio: «—Vés dient, vés dient... Demà m'afaitaràs!»

El públic barceloní, doncs, no ha correspost als esforços sobrehumans i dilatats de la Delegació de la Generalitat al T. C. de la C. ¡Tants passos, tantes anteaules, tanta suor i tanta sang que costaren!

Ah, però! Aquesta indiferència del poble barceloní, per al qual fou escrita «La Patètica», ningú més que ell no la pagarà. Ja veurem el que passarà quan torni l'Alcalde!

Passi el que passi, per greu que sigui, s'ho tindrà merescut, puix que ningú més que el públic no és culpable que l'obra de Regàs, tot i la propaganda que les persones entenimentades li veníem fent des de fa tres mesos, hagi fet figa. Calgui, doncs, damunt seu tota la responsabilitat de què en la història del teatre català no hi quedi assenyalada amb xifres d'or la data de l'estrena de «La Patètica», i que en tal dia farà un any Domènec Latorre no pugui celebrar-ho portant un ram de flors a la tomba de Beethoven.

¿Quin ingenu digué que el públic és un infant? El que havia d'haver dit —i ja que ell no ho féu ho diem avui nosaltres, en lletres del motillo nou, perquè en quedi constància—, és que el públic és un infant mal educat. Això de dir que a Regàs «se li ha vist el llautó» i «la de suta», i «que para ser pepa y no ganar nada vale más ser mujer honrada», no són més que manifestacions d'una incivilitat que ens fa caure la cara de vergonya.

Quan una obra, pels seus propis mèrits, puja al mateix cartell on han figurat un

«Premi Ignasi Iglésies», un «Premi Teatre Català de la Comèdia», un sàinet de Joaquim Ruyra, una comèdia de Bernard Shaw, i està en vies de pujar-n'hi ara, una de Shakespeare, resulta d'un sarcasme confusoriari aquesta indiferència del públic, la qual pot ser caldrà atribuir a maquinacions d'algú a qui l'èxit de Regàs no hauria deixat dormir.

No és perquè ni nosaltres ni el nostre il·lustre amic estiguem influenciats per mania persecutòria, però cal no oblidar que la cosa havia començat tan brillantment, que hi havia espectador que a la tercera representació de «La Patètica» ja l'havia vista cinc vegades. I que a la setena representació es portaven recaptades 15.700 pessetes (ni cinc cèntims menys), la qual cosa equivalia per a l'autor haver guanyat en quatre dies «i que li dona en dos anys el periodisme amateur, si hem de creure, com és just que creiem, una confessió eufòrica i espontània del propi interessat. A aquest pas, ¿volem dir-nos on hauríem arribat a fi de setembre? I ¿judim setembre, no pas amb ànim d'ofendre'l, puix és un mes que gaudeix de tota la nostra simpatia, sinó perquè és el mes de l'any fins el qual havia de perdurar en el cartell «La Patètica», segons diu l'autor que li digué Pius Daví, que és un home indiscutiblement entès en el gènere. Quin altre sarcàstic aquest Daví!

I doncs, si tan bé havia començat, ¿per què s'ha girat aquesta truita vegetal? No manca qui ho atribueix a Maria Luz Morales, que, pel que es veu, té més crèdit que el «Lara» d'«El Diluvió», únic crític que unànimement s'ha posat al costat nostre, al de l'autor i al del Delegat al T. C. de la C.

Sigui el que sigui, la desatenció del públic per a «La Patètica» —escrita amb la sola, única i exclusiva finalitat de donar-li peixet, finalitat que si sempre és eternidora, en aquests moments adquireix unes proporcions de generositat inigualables—, té, encara més gravetat si hom té en compte el val·lot fet pels comedians. La majoria d'ells, en emotiva col·laboració amb l'autor, no s'han estat de res per tal que l'obra envellís en el cartell. ¡Quin devesall d'enginy posat al servei d'aquest incommensurable sàinet barceloní! ¡Quina plèthora de naturalitat, parlant entre ells com si fossin al replà de casa seva, explicant-se les grans i petites qüestions particulars, comptant-se els menús del restaurant tipus «B» al qual cadascun d'ells havia dinat o sopat, i deixant que l'apuntador digués per a ús exclusiu d'ell i del públic al text de l'obra! ¡I quina abundor de succulents «morcilles»! No podríem estar-nos de recordar, entre elles, la del mai prou homenajiat primer treballador de l'Espectacle, el qual, en un moment dels més patètics, quan la seva filla treu el fetge per la boca estudiant de cap al piano la peça que ha de salvar la família, exclama: «—Ja estic cansat de tant nyigo-nyigo, calces de paper!»

I així i tot, el públic vingui no anar-hi! Davant de tants inútils esforços per salvar no sols l'obra, sinó l'honor del carro, les persones sensates no podem menys d'exclamar: I doncs, què vol el públic? ¿Què es proposa amb aquesta manifestació d'ingratitud? Què s'ha de fer per acontentar-lo? Plegar?

Hi ha moments que no sembla sinó que tingui posades totes les esperances en aquesta decisió heroica.

I, tanmateix, potser fóra demanar massa. ¡Que plegui ell, si, com sembla, hi està tan ben disposat!

EL JAPONES

—Els amics, amb bones paraules s'entenen!

EL TEMPS ES OR

—Una mica de temps, per l'amor de Déu!

LA LLUFA DE L'HOMENATGE

Fa anys, en el vell Principal, un eminent primer actor el nom del qual silenciarem perquè ja són massa els que el porten en enrenou, fou homenatjat per no recordem quin motiu. El fet és que els homenatjadors eren uns militars.

Al final d'un acte de l'obra que es representava, el títol de la qual també ens callem per tal de despistar, es presentaren a l'escenari uns oficials del «Invicto Ejército», tots mudats, i procediren a la cerimònia de penjar al pit del comediant no sabem quina medalla, placa o condecoració.

El que recordem, i responem de la seva autenticitat, és que del tercer o quart pis del teatre sorgí una veu estentòria que féu en anar en orris la solemnitat dient:

—Apa, noi: ja t'han plantat la llufa!

BONS PROPOSITIS

Signat per Miquel Espinar, president de la Comissió Interventora dels Espectacles Públics de Catalunya, hem rebut un escrit amb el qual, tot polemitzant amb un diari local, exposa la nova orientació que la dita Comissió es proposa donar al Teatre. Sense altres elements de judici que els que sumàriament esbossa aquest escrit, no ens atrevíem a assegurar que la nova estructuració del mecanisme teatral concebuda per la C. I. E. P. sigui la que cal a un teatre amb cara i ulls. Hi trobem tal excés de mediadors, que temem que han d'entrebancar-se els uns amb els altres.

Reconeixem, però, una remarcable bona intenció, el reeiximent de la qual seríem els primers de celebrar. Per a tot allò que pugui contribuir a la dignificació del Teatre L'ESQUELLA reclama el número 1. Que és el número que així mateix ha escollit a l'hora de treure al sol els drapets de tots els que enganxats a sengles carretons anarien un rendiment que mai no donaran des de la direcció d'un teatre.

INCONSCIENCIA

Hi havia una actriu discreteta, que a si mateixa es qualificà de primera, «guapota» i ben plantada. Algú en digué que era una aficionada il·lustre.

Un dia explicava que a ella no li produïa ni fred ni calor la llum de la «bateria». O sigui, que mai no havia sentit la més mínima por abans de sortir a escena.

Així que sortí del salonet on acabava de fer aquesta confessió, un dels que hi eren digué:

—Ja veureu com canviarà el dia que tingui dos dits de talent!

PREVISIO

Era tanta i tan justificada la confiança que hom tenia en «La Patètica», que al Teatre Català de la Comelles, un cop estrenada, s'estigueren deu dies sense assajar cap altra obra. O sigui, que alegrement trencaren la norma seguida a tots els teatres haguts i per haver, de posar-se a estudiar una nova comèdia immediatament després d'una estrena, per èxit que aquesta hagi tingut. Si més no, perquè mai no n'hi ha hagut cap que s'hagi ressentit, d'excés d'assaigs.

Però a la sala de la Rambla dels Estudis hi ha un esperit renovador que no perd ocasió de manifestar-se. Ara mateix, de pressa i corrents —sempre escrivim, per causes de força major, vuit dies abans que el lector llegixi les nostres notes— s'assaja una «obreta» que els permetrà sortir del pas: «La feréstega domada», de Shakespeare. Antoine, Gémier, Max Reinhardt o Possart, necessitarien almenys dos mesos per muntar aquesta comèdia. Què saben ells! El nostre dinamisme ens autoritza a posar-la en vuit dies. Ja veureu com quedarem de naturals!

...El mai és que no hi haurà temps, com el Cu-Cu es proposava, de fer venir de

Lonlres l'autor, per tal de donar a l'estrena la solemnitat adient.

★

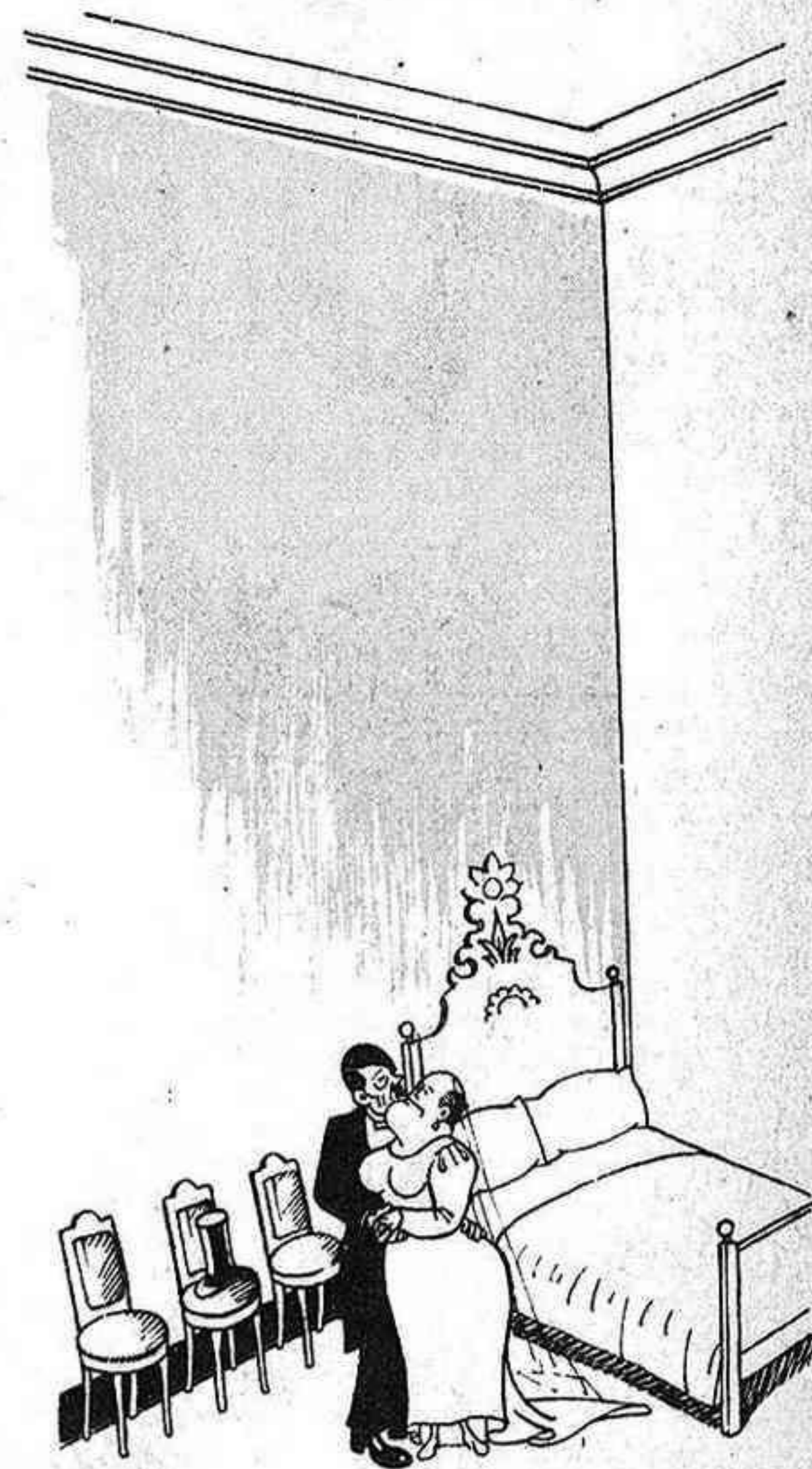
A propòsit de «La feréstega domada». Hem llegit que per a la seva estrena s'utilitza la traducció de Farran i Mayoral. No tenim cap animositat contra d'ell; però la seva versió de l'obra de Shakespeare data de trenta anys. I és evident que de llavors ençà el nostre idioma literari ha guanyat en perfecció.

Hi ha, recentíssima, una altra traducció de la mateixa obra, feta directament de l'original per C. A. Jordana i publicada per l'Editorial Barcino, dins la Col·lecció d'Obres de Shakespeare, que la guerra ha paralytitzat momentàniament. Es titula «La fera amansida», títol que ja indica més acord amb l'original i que és més entenedor per al públic.

¿Per què no s'ha preferit la versió de Jordana a la de Ferran i Mayoral? ¿Qui ha dictaminat sobre la superioritat de l'una damunt l'altra? ¿El Cu-Cu estava assabentat de l'existència de la versió de C. A. Jordana? No? Ah!

Tu, sempre cap al costat més segur de la totalitat.
PETITA CORRESPONDENCIA

A Ferran Català.—No us intrigui qui escriu aquest «Poti-Poti». Sabent que coincidíu espiritualment, en teniu prou. La vostra carta condensa, amb una vehemència que ens ha eternit, les quinze o vint que rebem cada setmana, felicitant-nos, i que fan que en algun sentit poguem celebrar un Nadal cada vuit dies. El sensible és que aquestes bones festes no vinguin acompanyades de manta caps de «Romeu i Julieta». Marca que reconeixereu que és la més escaient per a tenir una finesa amb un «courriériste» teatral. Una encaixada amb les dues mans, per empijar el Duce.

—Per fi sols!

(Bulgària ha entrat sobtadament a l'Entesa balcànica.) (Dels diaris)

Esquellots

UN FET INSOLIT

Ens ha visitat un amable suscriptor de L'ESQUELLA de tota la vida i federal de tota la setmana, per a protestar d'un fet insòlit que serà, sens dubte, motiu de vius comentaris quan trascendeixi des de les nostres llegidíssimes pàgines, a les gernacions nombrosíssimes i atapeïdes de les mares dels nostres lectors.

Nosalteres, en rebre la insospitada visita, s'espitàrem, equivocadament, que el nostre visitant ens visitava per portar-nos «manu no militari» algunes anècdotes per al nostre Concurs que, diem-ho de passada, és un èxit d'aportacions que supera de molt el moviment cooperativista que estem vivint.

Però no era pas això, no, el que veia el nostre visitant.

El nostre visitant volia protestar i ho féu, iradament, del fet insòlit que el seu sogre, que compta 79 anys i ja repapieja tant com el primer, tot i haver estat radical no fa més que dos anys mal comptats, no hagi estat, encara, objecte de cap homenage popular.

Nosalteres, comprenent sobradament la raó

que assisteix al nostre visitant, li prometrem, i ho fem a gust, de traslladar la seva raonadíssima protesta als nostres lectors.

Però reclamem de tothom serenitat i altesa de mires i sobretot que no us deixeu arrossegat pels agents provocadors.

LA SUGGESTIO DE MARAGALL

S'ha fet tant ús de «La vaca cega» per a imatges comparatives, que el magnífic ritme d'aquesta bella poesia ha acabat per encomanar-se, però adulterat en la baixa forma de rodolí obsessionant, als qui segueixen recorrent-hi.

A S. Roca i Roca li ha estat també impossible sotraure's a la misteriosa influència. En confeccionar el número de «Treball» de diumenge passat, s'arribà a temps de treure de dessota el títol del seu article «Topant de cap amb una i altra soca» la seva firma, «S. Roca i Roca». Aquest respirà satisfet «Noi, si arriba a sortir així —li digueren— aquest títol el repeteixen íntegrament a L'ESQUELLA.» «—No se n'haurien adonat —replicà ell—, si algú no els ho hagués dit. De totes

maneres, va bé que hàgiu posat la firma al final.»

Però l'ombra gran i previsor de Maragall veïllava per nosaltres: Al final de l'article —dedicat a la situació precària de l'Itàlia feixista— sorgeix altra vegada triomfalment el rodolí. Diu:

«Com una vaca malmesa, haurà d'anar —si a la nostra Península no hi deixa tota la pell— topant de cap amb una i altra soca.—S. ROCA i ROCA.»

CONFUSIONISME

Es sabut que han estat posats els noms de Marià Foyé i Lluís de Sirval a sengles carrers de Barcelona. El primer ha estat homenatjat com aviador que heroïcament donà la seva vida al front d'Aragó. El segon, com a periodista assassinat vilment a Astúries l'any 34.

Doncs bé: la placa que jóna el nom de Foyé al carrer de la Unió, diu: «Carrer del periodista Marià Foyé». I la que dona el nom de Lluís de Sirval al carrer del Bonsucés diu «Carrer de Luis de Sirval». O sigui, que a Sirval, glorificat com a periodista, i periodista d'ofici, li ha estat escamotejada la professió; i a Foyé, glorificat com a aviador, el presenten únicament com a periodista, que era la professió que feia a estones perdudes.

Quan ens decidirem a fer les coses tal com pertoca?

-- Què et passa? Veig que t'han deixat molt No Intervingut!

"L'Esquella de la Torratxa" als fronts

TOTS ELS COMBATENTS
PODRAN LLEGIR-LA

EP!

comprant-la, naturalment,
abans als

**15 nous llocs
de venda, 15**

que a continuació es detallen:

FALSET - IGUALADA - MANRESA-MORRELUSSA - MONTBLANC - PERELLO - PONTS-SEU D'URGELL - SOLSONA - TARREGA - CERVERA - VILANOVA I LA GELTRU - PUIGCERDA - VIC i TARRAGONA.

Apa, combatents! Si no rieu ara, ni mai!

Llenya, al que no és de ta raça

LES GRANS FRASES

Fa anys, bastants anys, a Barcelona es feu feu famós un drama que no va passar de la primera representació. El seu autor, un escriptor que es creia més o menys classicitzant, feia dialogar en el primer acte dos personatges vestits amb pèplum.

—Jo sóc de ta raça!—deia l'un a l'altre. I el públic, en sentir uns romans que es declaraven de Terrassa, va començar a riure tant i tant, que fou precis abaixar el teló.

Ara, la frase s'ha repetit a centes de vegades. Desgraciadament, no fa riure tant, perquè els que no són de «ta raça», et neguen el dret a viure, i te'l neguen a clatellada seca. No obstant, mentre Franco no estigui amb disposició de matar els jueus que hi a l'Espanya lleial, siguin's permès de riure

COP D'ULL

—Mira: un super-romà!

re també una mica amb aquells que s'enorgulleixen, amic jueu, de no ésser de «ta raça».

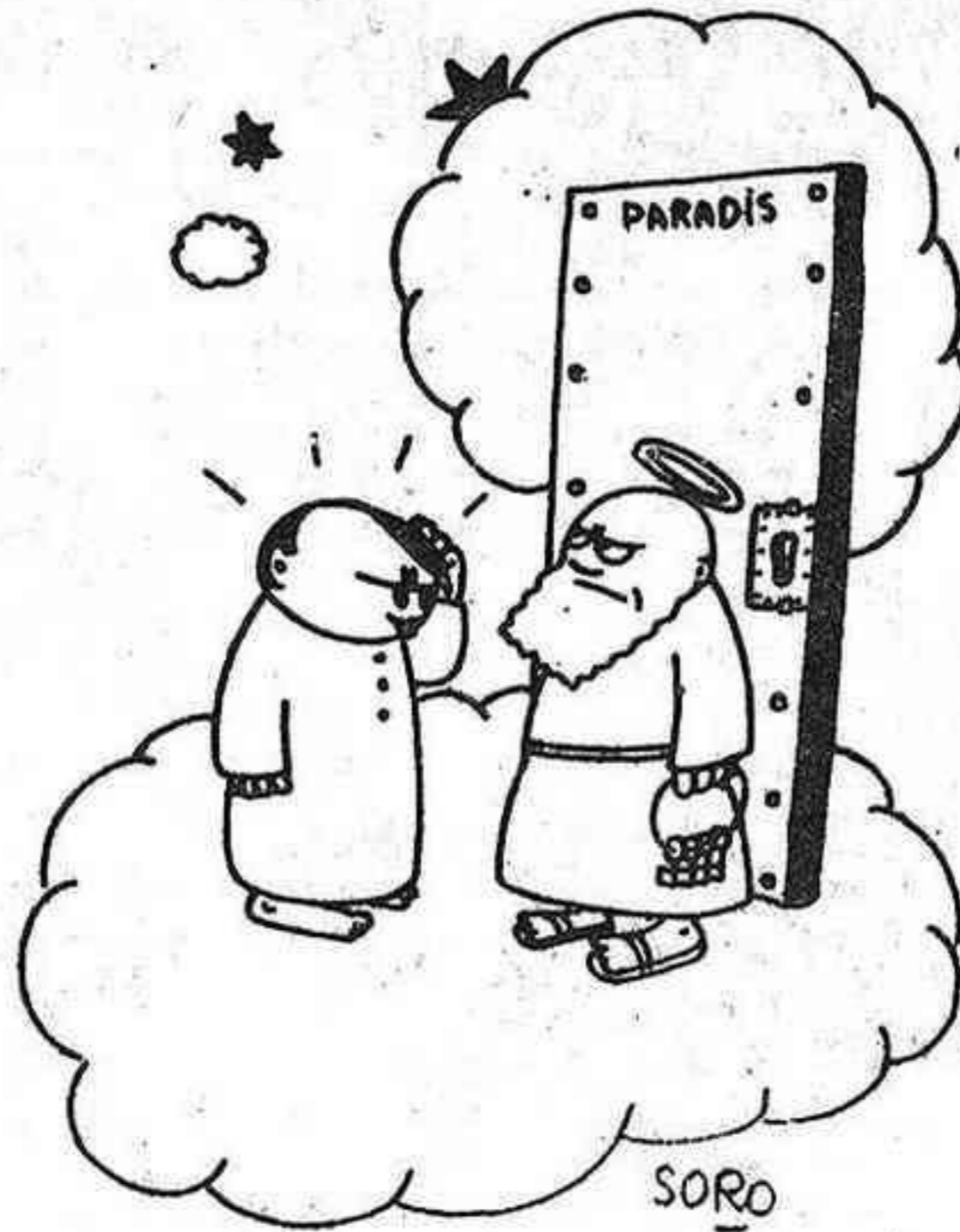
EL DECALEG DEL BON NAZI

Pels Estats Units circula amb gran èxit una irònica enumeració, una mena de decalog anti-israelita.

Un nazi que té una malaltia de cor no ha de fer pas un tractament de digitalina, perquè aquesta ha estat descoberta per un jueu, Ludwig Traube. Si té mal de queixal, no emprarà la cocaïna, descoberta també per un jueu, Salomon Stricker. Tampoc serà tractat en cas de tifus per les descobertes de Vidal i de Weill. Si té la diabetis, no se servirà de la insulina, descoberta per un jueu, Mikowsky. Si té mal de cap, menysprearà l'antipirina i el piramidon, descoberts per Spiro i Eilege. Els nazis afectats per convulsions evitaran el cloralhidrat, descoberta d'un jueu, Liebreich. Els nazis sifilítics no seran guarits amb el salvarsan, descobert pel jueu Ehrlich. Ni tan sols intentaran de saber si tenen la sífilis, car la reacció Wassermann l'ha descoberta un jueu, com tampoc recorreran a la psicoanàlisi, filla d'un jueu...

UN QUE NO HI CREU

Ara bé, Hitler perdonarà a Ribbentrop, el qual passa per un bon nazi, de demanar auxili a la ciència israelita, ja que es diu

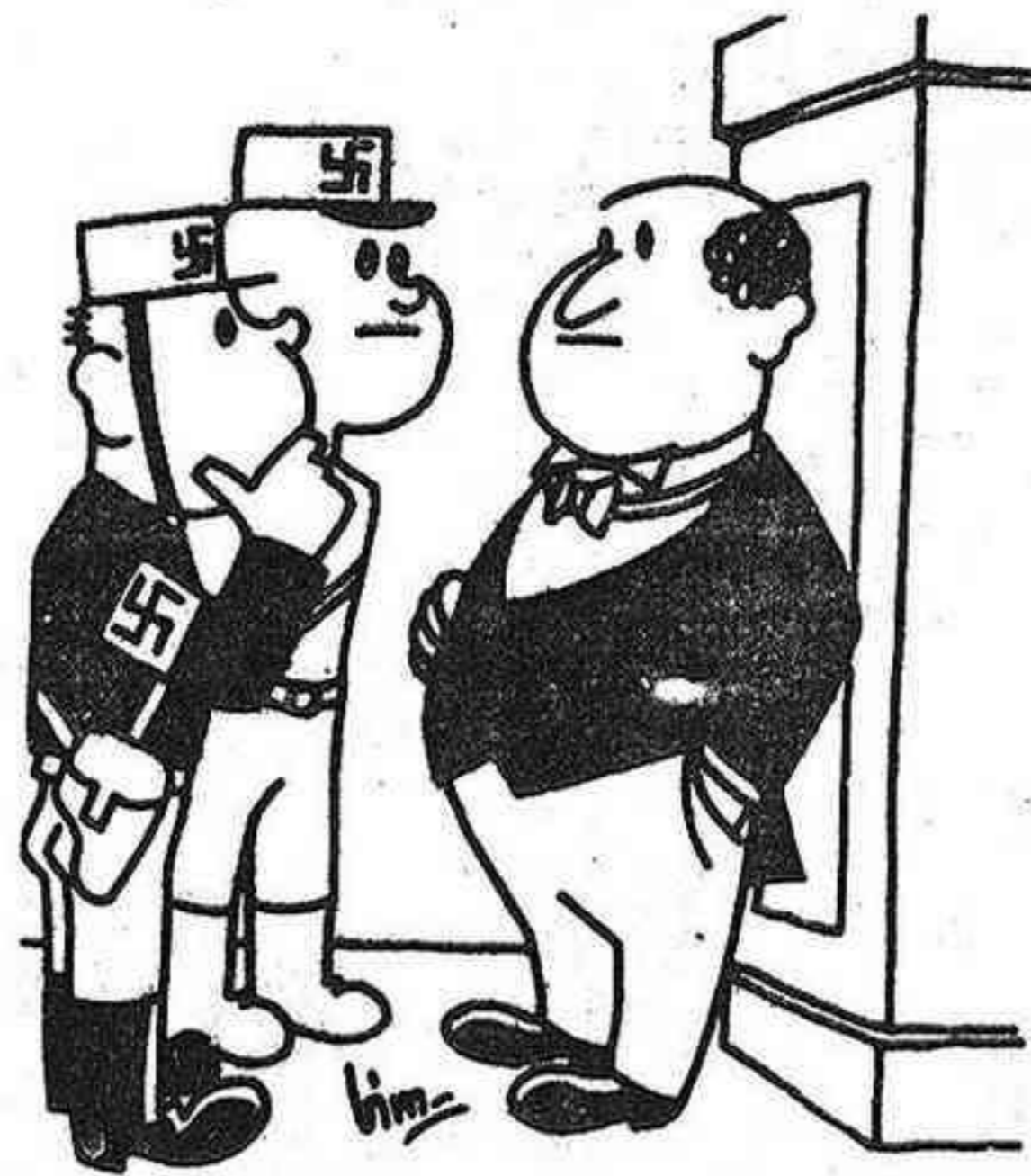
HITLER, AL CEL

—I procura fer bonat, perquè aquí l'amo és jueu.

que la seva filla es troba d'incògnit a Amsterdam, sotmesa a tractament d'un neuròleg jueu?

JUEUS PORTUGUESOS

En dir que els Estats Units detesten la política antijueva dels nazis, no hem descobert res de nou. Tothom sap les floretes que La Guardia, alcalde de Nova York, va dedicar a Hitler. Ara ha vingut un altre fet ben simp-

SUBTILESES

- Què hi tens aquí dintre, porc de jueu?
- Un milió de lliures esterlines.
- Oh! perdó, ignoràvem que fóssiu israelita.

tomàtic. Hom ha rendit un homenatge triomfal al distingit jurista Benjamí Cardozzo, jueu d'origen portuguès, que elevà el president Hoover al Tribunal Suprem i que és considerat com el més gran jutge de llengua anglesa d'aquest segle.

Què hi deu dir el racista Oliveira Salazar?

ELS QUE FAN OMBRA

El flamant racisme italià és, per ara, un bon xic més divertit que l'alemany. Els jueus que ocupen llocs de primer pla en el partit feixista són nombrosíssims. Per això hom ha arribat a preguntar-se seriosament si el nou pla racista és realment una mesura general o social o bé simplement una maniobra desesperada del «Duce» per a desempallegar-se de certs jerarques molestos... i jueus.

El mariscal Balbo no és jueu? I no és també un xic molest per al «Duce»?

CONSERVEM EL JUEU RIC

Un altre jueu important dintre el partit feixista és Volpi, el qual és considerat com l'home que té la clau de la caixa. O, al-

CLAR COM L'AIGUA

—Es ben senzill, els nous decrets obliguen els jueus a sortir d'Alemanya, cosa que els és naturalment prohibit.

menys, que la tenia en aquells temps diguem-ne heroics en què Mussolini anava amb camisa negra, per la raó que no li arribaven els diners per a comprar-se una guerrera.

Està clar que el «Duce» ja ha previst el cas de Volpi i d'alguns altres financers jueus. Diu que la proporció d'israelites que correspon dintre els llocs de govern de l'Estat és la d'un per mil. Es tracta, doncs, de conservar un jueu per cada mil romans purs. El jueu que Mussolini conservarà segurament serà el jueu ric.

CADASCU DEFENSA ELS SEUS

El Papa de Roma, naturalment, no vol saber res amb això de la raça romana. I ja ha començat a fulminar els racistes italians.

La raça del Sant Pare és la raça llatina, tal com deia l'orador que, en una certa assemblea celebrada fa molts anys a Barcelona, es va passar tota l'estona demanant l'extermini de la raça llatina. Fins que un dels oients va interrompre'l:

—Què enteneu vós per raça llatina?

—Els capellans, és ben clar!

El Papa té raó, doncs, en defensar la raça llatina.

BIBLIOTECA
MERTANY & CA
LATFENEU S. A. ROEI OWES

Bengamí

—Noi, aquests rojos, com resisteixen!